

Sınıf Öğretmenlerinin Covid-19 Pandemi Sürecinde Yürütülen Uzaktan Eğitime İlişkin Deneyimleri*

İsa URHANOĞLU^{1**}, Hakan BAYIRLI², Uğurtaş ASLAN³

Öz

Covid-19 pandemisi sürecinde mecburi yürütülen uzaktan eğitim, eğitime dair birçok inancı ve pratiği değiştirmiştir. Bu değişim sürecinin en önemli paydaşlarından birisi öğretmenler olmuştur. Bu çalışmanın amacı pandemi sürecinde zorunlu yapılan uzaktan eğitime dair sınıf öğretmenlerinin deneyimlerini keşfetmektir. Araştırma temel nitel araştırma deseniyle yürütülmüştür. Katılımcılar uygun örneklem ile belirlenen 45 sınıf öğretmenidir. Veri toplama aracı olarak yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma sonuçları sınıf öğretmenlerinin ilkökul için EBA içeriklerini ve ders saatlerini yetersiz bulduğunu göstermiştir. Bunun yanı sıra araştırma sonuçları velilerin ilgili olması durumunda öğrencilerin hem derslere katılımlarının arttığı hem de ödev ve sorumluluklarını daha çok yerine getirdiklerini göstermiştir. Sınıf öğretmenleri bilgiye erişim kolaylığı sağlamasını uzaktan eğitimin en önemli avantajı olarak görürken; fırsat eşitsizliklerini, kontrol ve takip zorluğu, sağlıklı iletişim kuramamayı ve dikkat dağınıklığını ise en önemli dezavantajları olarak ifade etmiştir. Araştırma bulguları ışığında öğrenciler arasındaki fırsat eşitsizliklerin hızla giderilmesi için gereken çalışmaların öğretmenler, idareciler ve bakanlık yetkilileri tarafından yürütülmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Pandemi Süreci, Sınıf Öğretmenlerin Görüşleri

Primary School Teachers' Experiences on Distance Education during the Covid-19 Pandemic Process

Abstract

Compulsory distance education during the Covid-19 pandemic has changed many beliefs and practices about education. One of the most important stakeholders of this change process has been teachers. The aim of this study was to discover the experiences of primary school teachers regarding compulsory distance education during the pandemic process. The research was conducted with a basic qualitative research design. Participants were 45 primary school teachers determined with convenience sampling. Semi-structured interview form was used as data collection tool. Research results showed that primary school teachers found EBA contents and course hours for primary school insufficient. In addition, the results of the research showed that if the parents were interested, the students both increased their participation in the online lessons and fulfilled their homework and responsibilities more. While primary school teachers saw easy access to information as the most important advantage of distance education; they expressed inequality of opportunity, difficulty in controlling and following, inability to communicate properly and distraction as its most important disadvantages. In the light of the findings of the research, it can be suggested that the necessary attempts should be carried out by teachers, administrators and ministry officials in order to eliminate the inequalities of opportunity among students.

Keywords: Distance Learning, Pandemic Process, Views of Primary School Teachers

* 19 Haziran 2021 tarihinde Uluslararası Kendin Yap Atölyeleri Sempozyumunda Bildiri olarak sunulmuştur.

^{1**}Corresponding Author: Okul Müdürü, Atatürk İlkokulu, Afyonkarahisar, Türkiye, urhan.isa@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7205-9103

²Arş. Gör., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Afyonkarahisar, Türkiye, hbayirli@aku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8415-5418

³Öğretmen, Mareşal Fevzi Çakmak İlkokulu, Afyonkarahisar, Türkiye, ugur-aslan-01@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-7126-6477

Giriş

Koronavirüs ilk kez 1960 yılında görülmüştür. Yeni koronavirüs (SARS-CoV 2) ise Çin Halk Cumhuriyeti devletinin Hubei Eyaleti'nin, Wuhan kentinde solunum yolu belirtileri (ateş, öksürük, nefes darlığı) gösteren bir grup hastada yapılan araştırmalar sonucunda 13 Ocak 2020'de tanımlanan bir virüsdür (T.C Sağlık Bakanlığı, 2020). Dünyada çok hızla yayılan bu virüs sebebiyle, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 11 Mart 2020 tarihinde "Pandemi" ilan etmiştir (WHO, 2020). Pandemi kelimesi eski Yunan'da "insanların tamamı" olarak ifade edilmektedir. Dünyanın tüm sınırlarını aşarak, her yeri etkisi altına alan enfeksiyon hastalıklar pandemi olarak tanımlanmaktadır (Qiu ve diğerleri, 2017).

Covid-19'un Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından salgın olarak ilan edilmesinden sonra dünyanın 107 ülkesinde ulusal okul kapatma uygulamalarının gerçekleştiği görülmektedir (UNESCO, 2020b; WHO, 2020). UNESCO, 30 Mart 2020 tarihi itibarıyla 167 ülkede okulların kapatılmasının yaklaşık 1,5 milyar öğrencinin ve 63 milyon eğitimcinin etkilendiğini açıklamıştır (UNESCO, 2020a). Covid-19 salgını nedeniyle okulların kapatılmasından sonra öğrencilerin eğitimlerine devam etmesi ve öğrenme kayıplarının en aza indirilebilmesi için ülkeler farklı uzaktan eğitim yöntemlerini kullanmışlardır. Öğrencilerin tamamının aynı zamanda derslere katıldığı senkron; öğrencilerinin ders zamanını kendi durumlarına göre ayarladıkları asenkron (Romiszowski, 2004) gibi eğitim modelleri kullanılarak dünyada uzaktan eğitim yapılmaya başlanmıştır.

Uzaktan eğitim herhangi bir nedene bağlı olarak okul, üniversite vb. eğitim alanlarında yüz yüze eğitim faaliyetlerinin yapılamadığı durumlarda, belirlenen hedeflerin öğrencilere kazandırılması için, kaynak ve alıcıya, mekan ve zaman açısından esnek ve bireysel hareket etme imkanı sunan, eğitim faaliyetlerinin bilgisayar, tablet, telefon vb. iletişim aracılığıyla sanal sınıflarda (zoom, skype, classroom) çevrimiçi olarak yapılmasını sağlayan, en basit şekliyle, uzaktan eğitimin uzaktan iletişim araçlarıyla yapılması olarak tanımlanmaktadır (Moore ve Kearsley, 2011; Uşun,2006; Valentine, 2002)

Simonso ve diğerleri (2019) uzaktan eğitim ile ilgili yapılan tanımları incelediğinde, dört temel unsurun öne çıktığını vurgulamıştır. Birincisi uzaktan eğitim resmi kurum ya da kuruluşlar tarafından sürdürülen bir eğitimidir. İkincisi öğretmen ve öğrencilerin birbirlerinden ayrı mekânlarda bulunmasıdır. Üçüncüsü öğrenme için PC, tablet radyo, televizyon vb. iletişim araçlarının kullanılmasıdır. Sonuncusu ise öğrenme yönetim sistemleri ile öğretmen, öğrenci, ders araç gereçlerinin bir bütün olarak etkin kullanılmasıdır.

Uzaktan eğitim modelinin, yüz yüze eğitim modeline göre bazı avantajları vardır. Salgın, deprem vb. durumlarda eğitim ve öğretim etkinlikleri uzaktan eğitimle kesintiye uğramadan devam eder. Uzaktan eğitim her türlü bilişim araçlarından yararlanma olanağı sunar. Eğitim öğretimin esnek bir zaman diliminde ve öğrenci merkezli yapılmasına olanak sağlar. Öğrenci ve öğretmenler zaman ve mekândan bağımsız hareket ederler ve bu zamanı daha iyi ve etkili kullanmış olurlar. Eğitim programlarının uygulanması aşamasında, farklı kaynaklar ve teknolojik eğitim materyalleri kullanmaya olanak sağlayarak eğitimin kalitesinin artmasını sağlar. Öğrencilerin kendi kendisine öğrenme sorumluluklarının gelişmesine yardımcı olur. Bir uzmandan daha fazla kişinin faydalanmasına olanak sağlar ve eğitime daha az mali kaynak ayrılmasını sağlar. Öğrenciler deney vb. uygulamalı ve özel çalışmalarını bilişim teknolojisi sayesinde daha kolay ve tehlikesiz yapabilirler (Odabaş, 2004). Öğrenciye daha hızlı dönüt verilir. Ölçme ve değerlendirme işlemleri hızlı ve objektif olur (Dinçer, 2016). Ancak olumlu katkılarının yanında uzaktan eğitimin bazı sınırlılıkları vardır. Odabaş (2004) uzaktan eğitimin bu sınırlılıklarını, yüz yüze öğretim ilişkisinin kolay sağlanamaması, öğrencilerin örgün eğitimde olduğu gibi sosyal etkileşiminin olmaması, öğrenci ve öğretmenin sosyal ihtiyaçları (dinlenme, eğlenme vb.) için ayıracakları vakitlerinin azalması ve teknolojiye bağımlı hale gelmesi olarak belirtmiştir. Yenil (2009) ise katılımcıların bilişim teknolojilerini kullanma yeterliliğinin az olması, ders için gerekli program ve materyalleri

hazırlanmasının fazlaca zaman ve emek istemesi, psiko-motor ve duyuşsal davranışların kazandırılmasındaki etkinliğinin sınırlı olması ve kullanılacak teknolojik sisteme bağlı olarak maliyetin yüksek olması gibi uzaktan eğitimin sınırlılıklarını sıralamıştır. Dinçer (2016) ise dezavantajları, öğretmen ve öğrenci arasında göz teması kurulamaması, ders esnasında aniden oluşan sorunların hızlı çözülememesi, bireysel çalışma alışkanlığı edinmemiş öğrenciler için planlamanın getirdiği sorunlar ve canlı derse katılan öğrenci fazlalığının getirdiği iletişim sorunları olarak açıklamıştır.

Yukarıda belirtilen dezavantajlar ile birlikte, öğrencilerin akran öğrenmesinin gerçekleşmemesi, kaynaştırma ve özel gereksinimli öğrenciler için sınırlı olması, öğrenci kontrolünün yapılamaması, dolayısıyla disiplin problemleri, uzun süreli bilgisayar karşısında durmanın getirdiği sağlık problemleri ve ailenin medya okuryazarlığının eksik olması uzaktan eğitimin sınırlılıkları arasında olduğu söylenebilir.

Türkiye’de ilk Covid-19 vakasının 10 Mart 2020 tarihinde tespit edildiği resmi kaynaklar tarafından doğrulanmıştır. Bunun üzerine Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı’nın tavsiyeleri üzerine öğrenciler, öğretmenler ve velilerin sağlığı için ülkemizdeki her tür derece ve kademedeki okulları 16 Mart 2020 tarihinden, 30 Mart 2020 tarihinde kadar tatil ettiğini açıklamıştır (MEB, 2020a). Bakanlık 30 Mart 2020 tarihinde dünyada ilk defa özel olarak hayata geçirilen ve tamamen ücretsiz olan, öğrencilerin öğrenme kayıplarını en aza indirecek çevrimiçi ve televizyon yayınları ile uzaktan eğitime başlamıştır. Bakanlık TRT ile iş birliği yaparak TRT EBA İlkokul, TRT EBA Ortaokul ve TRT EBA Lise kanallarını kurmuştur (MEB, 2020b). Bu kapsamda ilköğretim ve ortaöğretim okullarımız da derslerin haftalık programları tekrar revize edilerek içerikler hazırlanmış, Eğitim Bilişim Ağı (EBA), internet yayınları ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu EBA kanalları aracılığıyla tüm sınıf düzeylerindeki yaklaşık 18 milyonun üzerinde öğrenci uzaktan eğitim almaya başlamıştır. Eğitim ve Bilişim Ağı aracılığıyla Bakanlık, öncelikle ortaokul 8. Sınıf, lise hazırlık ile 12. Sınıf öğrencilerine canlı ders uygulamasını başlatmış, daha sonra EBA canlı ders uygulaması 27 Nisan Pazartesi itibariyle yaygınlaştırılmış ve ilkokul 3 ve 4.sınıflar, ortaokul 5, 6, 7. sınıflar ile lise 9, 10 ve 11. sınıflar programa dâhil edilmiştir. Salgının tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de hızla yayılması sonucunda, 2019-2020 eğitim öğretim yılının uzaktan eğitim yoluyla tamamlanması kararlaştırılmıştır.

2020-2021 eğitim öğretim yılı 31 Ağustos 2020 tarihinde ortaokul 8. Sınıflar ile lise 12. Sınıflar için destekleme ve yetiştirme kursları ile yüz yüze, diğer sınıf seviyesindeki öğrenciler uzaktan eğitim yoluyla (TRT EBA kanalları ve sanal sınıf uygulamaları (Zoom, Skype, Classroom vb.) eğitime başlamıştır. İlk olarak 21 Eylül tarihinde anasınıfları ile 1. Sınıflar, 12 Ekim tarihinde ise ilkokul 2, 3 ve 4. Sınıflar ile köy ve kasaba okulları seyreltilmiş ders programı ile yüz yüze eğitime başlamıştır. Seyreltilmiş eğitimde sınıflar iki gruba bölünmüş 1. grubun pazartesi, Salı 2. grubunda Perşembe ve Cuma günü olacak şekilde haftada iki gün yüz yüze eğitim alması, ders sürelerinin günlük 6 saat ve bir ders saatinin ise 30 dk olarak işlenmesi kararlaştırılmıştır. Kalan derslerinde uzaktan eğitim yoluyla alınmaya devam etmesi sağlanmıştır. Ancak 16 Kasım tarihinde salgının yayılım hızının artması, virüsün mutasyona uğraması nedeniyle 17 Kasım kabine toplantısı sonrasında eğitimin bir kez daha uzaktan devam etmesine karar verilmiştir. Vaka sayılarının azalması ile birlikte Türkiye genelindeki köy okulları ve anaokulları 15 Şubat 2021 Pazartesi günü açılmış, 1 Mart 2021 tarihinde yapılan kabine toplantısı sonucunda; 2 Mart’tan itibaren tüm okul öncesi eğitim kurumlarında tam zamanlı, ilkokullarda ise, seyreltilmiş olarak haftada iki (2) gün, yüz yüze eğitime başlanılmıştır. (MEB,2021a)

COVID 19 salgınının eğitim alanındaki etkisi yadsınamaz. Bu dönemde öğretim kurumlarında eğitim ve öğretimin sürdürülebilirliği büyük bir önem teşkil etmiştir. Telli, Yamamoto ve Altun (2020) eğitimde sürdürülebilirliği bir eğitim kurumunun sosyal, ekonomik ve mekânsal açıdan sürdürülebilmesi olarak belirtmişlerdir. Buna göre eğitim kurumlarında görev alan öğretmenlerin uzaktan eğitimde üstleneceği görev ve sorumluluklar eğitim ve öğretimin sürdürülebilirliği açısından önemli görülebilir.

Dijital çağın egemen olduğu günümüz dünyasında eğitim ve öğretim alanında birçok teknolojik çalışmaya yer verilmesi eğitim alanında da dijital çağa uygun çalışmaların yapıldığının göstergesi olabilir. Bu süreçte eğitim ve öğretimin merkezinde olan öğretmenlerin dijital çağa uyum sağlaması ve pandemi döneminde görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi önemli görülebilir. Öğretmenler bu süreçte yüz yüze eğitimde olduğu gibi uzaktan eğitim çalışmalarında da aktif bir rol üstlenmiştir. Kısa bir sürede öğretmenler uzaktan eğitime adapte olmuş ve velilere destek vermeye başlamışlardır (Demir ve Özdaş, 2020). Yaşanan salgın sürecinde yapılan uzaktan eğitim çalışmalarında öğretmenlerin teknolojik ders araç ve gereçlerini yeterli düzeyde kullanabilmesi, yapılan yenilik, gelişim ve değişimlere kolayca uyum sağlaması beklenmiştir. Böylelikle öğretmenlerin uzaktan eğitimdeki rolü daha da önemli hale gelmiştir. Bu nedenden dolayı uzaktan eğitim döneminde yapılan çalışmalarla ilgili öğretmenlerden alınan düşünce, görüş ve öneriler bu konuda alanda yapılacak çalışmalara önemli bir katkıda bulunacaktır. Bu çerçevede alanyazın araştırıldığında COVID-19 pandemi döneminde uzaktan eğitimle ilgili yapılan çalışmalarda öğretmenlerin görüşlerine yönelik çalışmalar yapıldığı görülmektedir (Gülay Ogelman ve diğerleri, 2021; Adıgüzel, 2020; Bakioğlu ve Çevik, 2020; Bayburtlu, 2020; Demir ve Kale, 2020; Doghonadze ve diğerleri, 2020; Hebecci ve diğerleri, 2020; Kurnaz ve diğerleri, 2020; Mikuskova ve Veresova, 2020). Fakat COVID-19 pandemi döneminde yapılan uzaktan eğitim faaliyetleriyle ilgili öğretmen görüşlerine yönelik çalışmalarda sınıf öğretmenlerinin görüşleriyle ilgili çalışmaların az olduğu görülmüştür (Fidan, 2020; Kurnaz ve diğerleri, 2020; Yurtbakan ve Akyıldız, 2020). Bu çalışmada ilkokulda çalışan sınıf öğretmenlerinin COVID-19 salgın sürecindeki deneyimlerine yönelik algıları, bu süreçte yapılan faaliyetlere ilişkin gözlemleri, ortaya çıkan veya çıkabilecek olumlu veya olumsuz durumlara yönelik öngörülerini, sürecin işleyişi ve ileride bu salgına ve buna benzer olumsuz durumlarda gereksinim duyulacak uzaktan eğitim çalışmalarına ilgili düşünceleri, öğrenme ve öğretme sürecinde öğrencilere kazandırılmak istenen hedef ve davranışlara ne kadar ulaştıklarının belirlenmesi beklenmektedir.

Bu bağlamda çalışmada COVID 19 pandemi döneminde yapılan uzaktan eğitim çalışmalarına yönelik öğretimin ilk kademesinde yer alan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak hazırlanmış olan araştırma soruları şu şekildedir:

- 1.Sınıf öğretmenlerinin EBA platformunda bulunan içeriklerin ders anlatım sürecindeki yeterliliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 2.Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sırasında kazanımlar ve içeriklerinin ders saati içerisinde tamamlanmasına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 3.Sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerin uzaktan eğitim sırasında ders içi ve ders dışı etkinliklere katılımları hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- 4.Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- 5.Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin katkı ve sınırlılıkları hakkındaki görüşleri nelerdir?
- 6.Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin daha etkili ve yararlı olabilmesi için sundukları öneriler nelerdir?

Yöntem

Desen

Nitel araştırmaların karmaşık durumları ortaya koymaya yönelik güçlü bir potansiyelle birlikte zengin ve bütüncül bir içerik sunması ve deneyimlere odaklanarak insanların hayatlarındaki olaylara, süreçlere ve yapılarla yönelik düşüncelerini ortaya çıkarması temel özellikleridir (Miles ve Huberman, 2015). Bu çalışma nitel araştırma desenlerinden temel nitel araştırma deseniyle yürütülmüştür. Temel nitel araştırmaları yöneten araştırmacılar (1) insanların yaşamlarını nasıl yorumladığı (2) dünyalarını nasıl inşa ettikleri ve (3) deneyimlerine ne anlam kattıkları ile ilgilenirler (Merriam, 2018, 22-23). Bu

çalışmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimle ilgili deneyimlerine ve bu deneyimlerini nasıl anlamlandırdıklarına odaklanıldığı için temel nitel araştırma deseni tercih edilmiştir.

Katılımcılar

Çalışmanın katılımcılarının belirlenmesinde uygun örneklem tekniği kullanılmıştır. Bu örnekleme tekniği çoğu zaman araştırmacıların diğer örnekleme yöntemlerini kullanarak çalışma grubunu belirleyemediği bu sebeple de araştırma verilerinin kolayca toplanabileceği birey ve grupların tercih edildiği bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s.123; Sönmez ve Alacapınar, 2014, s. 142). Bu doğrultuda çalışmanın katılımcılarını Afyonkarahisar ilindeki üç ilkokulda görev yapmakta olan 45 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Katılımcılara ait bazı demografik bilgiler Tablo-1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler

Değişken		f	%	Toplam
Cinsiyet	Erkek	21	%46.6	45
	Kadın	24	%53.4	
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	-		
	6-15 yıl	10	%22,2	
	16 yıl ve üzeri	35	%77.8	
Öğrenim Durumu	Ön Lisans	6	%13.3	
	Lisans	34	%75.6	
	Lisansüstü	5	%11.1	
Hizmet İçi Seminer	Katıldım	20	%44.4	
	Katılmadım	25	%55.6	

Tablo 1’e göre katılımcıların %46.6’sını erkek, %53.4’ünü ise kadınlar oluşturmuştur. Ayrıca katılımcıların %22.2’sinin 6-15 yıl arası, %77.8’inin ise 16 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların %13,3’ü önlisans, %75.6’sı lisans, %11.1’i ise lisansüstü mezundur. Katılımcıların uzaktan eğitim ile ilgili hizmetiçi seminere katılma durumları incelendiğinde ise %44.4’ünün katıldığı, %55.6’sının ise katılmadığı görülebilir. Katılımcılara ait demografik değişkenler veri analizi aşamasında kullanılmamış olup katılımcılar hakkında genel bilgi sağlamak için sunulmuştur.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Temel nitel araştırmalarda veriler görüşmeler, gözlemler ya da doküman analizi yolu ile toplanır (Merriam, 2018). Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formu geliştirebilmek için öncelikle çalışma konusuyla ilgili kavramsal çerçeve ve uygulamalar belirlenmiştir. Bunlar arasından çalışmanın amacına uygun olanlar belirlenmiş ve bir uygulamayı ve kavramsal çerçeveyi temsil edebilecek sorular hazırlanmıştır. Taslak sorular hazırlandıktan sonra nitel araştırmalar üzerine çalışmalar yürüten bir uzmandan soruların nitel görüşme sorularına uygunluğu konusunda görüş alınmıştır. Bunun yanı sıra görüşmeler sınıf öğretmenleriyle gerçekleştirildiği için sınıf eğitimi anabilim dalında çalışmalar yürüten bir uzmandan daha görüş alınmıştır. Uzmanlardan gelen dönütler ve araştırmacıların çalışmaları üzerine soruların bir kısmı çıkarılmış bir kısmı ise birleştirilerek görüşme formuna son hali verilmiştir. Soruların son hali ise dil uygunluk ölçütleri açısından bir uzmana daha gönderilmiştir. Gelen son önerilerin ardından formun son biçimi oluşturulmuştur. Görüşme formları okul müdürlerine bilgi verildikten sonra beş okula bırakılmış bu okullardan üçü dönüş sağlamıştır. Dönüş sağlayan okullarda gönüllü öğretmenlerin katılımı sağlanmıştır. Görüşme formu altı sorudan oluşmaktadır. Formun doldurulma süresi yaklaşık olarak 10-15 dakika arasındadır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, temel olarak kodlar ve kategoriler üretmek için veri azaltma tekniklerinden

biri olarak uygulanmaktadır (Margolis ve Zunjarwad, 2018). Verilerin analizine geçilmeden önce nitel veri analizinin ilk önemli aşaması olan verilerin tekrar-tekrar okunması işlemi gerçekleştirilmiştir. Bu sayede kodlar, kategoriler ve temalar konusunda fikirlerin ortaya çıkmaya başlaması sağlanmıştır. Veri analizi araştırmayı yürüten üç araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Verilerin detaylı ve bütüncül olarak okunmasının ardından verilerin etiketlenmesi işlemi olan (Miles ve Huberman, 2015) kodlama işlemine geçilmiştir. Kodlama işlemi tamamlandıktan sonra kodlar da bütüncül bir okumaya tabi tutulmuş ve kodlar arasında tekrar eden örüntülere ulaşmaya çalışılmıştır. Tespit edilen örüntüler kategoriler altında toplanmıştır. Kategoriler ise temalar altında yorumlanmıştır. İçerik analizi aracılığı ile elde edilen bulgular sunulurken sıklıkla doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Bunun çalışmaların güvenilirliğine katkı sağlayacağı düşünülmektedir (Başkale, 2016). Ayrıca veri analizi sırasında her bir araştırmacı tarafından elde edilen kodlar ve kategoriler diğer araştırmacılar tarafından incelenmiş ve bulguların son hali geri dönütler uygulamaya konulduktan sonra oluşmuştur.

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde araştırma verilerine ait bulgular sunulmuştur.

EBA İçeriklerinin Yeterliliği Üzerine Öğretmen Görüşleri

Tablo 2’de sınıf öğretmenlerinin EBA içerisinde bulunan içeriklerin ders anlatım sürecinde yeterli olup olmadıklarına dair görüşlerini içeren bulgular yer almaktadır.

Tablo 2. EBA İçerisinde Bulunan İçeriklerin Yeterliliği Hakkında Öğretmen Görüşleri

Tema	Kategoriler	Kodlar	f	Σ		
İçerikler	Yeterli	Sadece yeterli diyenler	13	24		
		Videolar	4			
		Testler	3			
		Etkinlikler	2			
		Sorular	1			
		Kütüphane İçerikleri	1			
	Yetersiz	İlkokul içerikleri	7	35		
		Sadece yetersiz diyenler	5			
		Videolar	4			
		Ders içerikleri	4			
		Soru çözümleri	3			
		Kazanım tarama testleri	3			
		Etkinlikler	3			
		1.sınıf içerikleri	2			
		Matematik içerikleri	2			
		Müzik, Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi ve Oyun dersi içerikleri	1			
		Görseller	1			
		Toplam				59

Tablo 2’de, sınıf öğretmenlerinin EBA içerisinde bulunan içeriklerin ders anlatım sürecindeki yeterliliği hakkında görüşleri 2 kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler EBA içeriklerinin *Yeterli ve Yetersiz* olmasına göre oluşturulmuştur. Sınıf öğretmenlerinin EBA içerisinde bulunan içerikler hakkındaki görüşlerinin yeterli kategorisinde; soruların, testlerin, videoların, etkinliklerin, kütüphane içeriklerin yeterli görüldüğü tespit edilmiştir. Öğretmenlerin en çok videolarla ilgili içerikleri yeterli buldukları görülmektedir. Katılımcılar konuyla ilgili olarak şu ifadelerde bulunmuşlardır:

"EBA içerisinde bulunan içerikleri başarılı buluyorum. Bazı derslerle ilgili eksiklikler giderilebilir, zamanla yüklenerek diye düşünüyorum." Ö15

"EBA'nın ilk dönemlerinde yetersizdi. Şu anda yapılan artırımlarla gayet iyi durumda, sürekli yenileniyor olması güzel." Ö36

Yetersiz kategorisinde ise katılımcılar 1.Sınıf içerikleri, matematik içerikleri, soru çözümleri, kazanım tarama testleri, videolar, ilkökul içerikleri, müzik, görsel sanatlar ve beden eğitimi ve oyun ders içerikleri, görseller ve etkinliklerin yetersiz olduğu görüşünü belirtmişlerdir. İlkokul ders içeriklerinin yetersiz olduğu görüşünü belirten katılımcılar şunları ifade etmiştir:

"İlkokul kademesi için yeterli doküman olduğunu düşünmüyorum. Soru, video, etkinlik sayfaları neredeyse yok denebilir." Ö10

"EBA içeriklerinin yeterli olmadığını düşünüyorum. Özellikle küçük sınıflarda içerik daha az." Ö21

"4. Sınıflar için yeterli ama diğer sınıflar için yetersiz." Ö23

Katılımcıların bir diğer önemli gördüğü eksiklik ise EBA içerisindeki videolardır. Ö45 "EBA içerisinde bulunan içerikler şu an için bence yetersiz. Konu anlatım videoları daha akıcı, daha ilgi çekici olabilir. (Morpakampus gibi mesela) Ayrıca videoların sürekli güncellenmesi gerektiği düşünüyorum." görüşünü belirtmiştir.

EBA içerisinde öğrencilerin yararlanabileceği, ders tekrarlarını yapabileceği ve konuları pekiştirebilecek kazanım tarama testleri, sınavlar ve soruların yetersizliği de ifade edilen bir diğer görüştür. Bu konuda Ö34 "Sınav sayısı fazlaştırılmalı", Ö28 ise "Soru, test ve etkinliklerin daha fazla yapılmalıdır." görüşünü belirtmişlerdir.

Ders İçeriklerinin ve Kazanımlarının Verilen Süre İçinde Yetişmesine Dair Öğretmen Görüşleri

Tablo 3'te sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sırasında kazanımların ve içeriklerinin ders saati içerisinde tamamlanıp tamamlanmadığına dair görüşlerini içeren bulgular yer almaktadır.

Tablo 3. Öğretmenlerin Kazanım ve Ders İçeriklerinin Tamamlanma Süresine Dair Görüşleri

Tema	Kategoriler	f	Σ	
Kazanımların yetişmesi için gerekli süre	Yeterli	9	9	
	Kısmen yeterli	5	5	
	Yetersiz	Kazanımların yetişmemesi	11	22
		Ders tekrarların yapılamaması	4	
		Küçük yaş gruplarının olması	3	
		Sınıfların kalabalık olması	2	
		Müfredatın yoğun olması	1	
İletişimde sorunların çıkması	1			
Toplam			36	

Tablo 3'te sınıf öğretmenlerinin kazanım ve ders içeriklerinin ders saati içerisinde tamamlanması ile ilgili görüşleri incelendiğinde *yeterli, yetersiz ve kısmen yeterli* olmak üzere üç kategoride toplandığı görülmüştür. Sınıf öğretmenleri, yeterli ve kısmen yeterli kategorilerinde kazanım ve ders içeriklerinin, ders saati içerisinde tamamlanması ile ilgili herhangi bir gerekçe belirtmemişlerdir. Sadece yeterli veya kısmen yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

Yetersiz kategorisi incelendiğinde, sınıf öğretmenleri kazanımların yetişmemesi, ders tekrarlarının yapılamaması, küçük yaş grupların olması sınıfların kalabalık olması, müfredatın yoğun olması ve iletişimde sorunların çıkması gibi gerekçeler belirtmişlerdir. Bu kategoride en sık ifade edilen gerekçe kazanımların yetişmemesi olmuştur. Katılımcılar konuyla ilgili olarak şu ifadelerde bulunmuşlardır:

“Kazanımların uzaktan eğitim sürecinde anlatılmasında ve kavratılmasında sıkıntıların olduğu, kavrama noktasında ders saati içerisinde yüz yüze yapılan çalışmaların daha etkili olduğu kesindir.” Ö8

“Kazanımların ders saati içerisinde tamamlamak mümkün değil. Bir haftada 5 saat matematik ders varken, şimdi aynı kazanımları 3 saat ve ders süresi 30 dk. düşmüş şekilde işlemeye çalışıyoruz.” Ö21

Katılımcıların belirttiği nedenlerden bir diğeri ise zaman yetersizliğinden dolayı ders tekrarlarının yapılamamasıdır. Konuyla ilgili olarak bir katılımcı şu ifadeye bulunmuştur:

“Konular ana hatlarıyla veriliyor. Ancak yeteri kadar tekrar imkânı olmuyor.” Ö13

Ders içerikleri ve kazanımların ders saati içerisinde tamamlanması ile ilgili müfredatın yoğun olduğunu söyleyen Ö26 şu ifadelerle yer vermiştir. “Soyut anlatımlarda yeterince kazanımlar gerçekleştirilemiyor. Uzaktan eğitimde müfredatın daha da hafifletilmesi gerektiğini düşünüyorum”. Öğretmenlerin yüksek sınıf mevcutlarıyla, uzaktan eğitim sürecinde de kazanımları yetiştirmekte zorlandıkları görülmüştür. Ö31 “Sınıf mevcudunun kalabalık olmasıyla uzaktan eğitimde kazanımların tam verilemediği görülmüştür.” görüşünü belirtmiştir. Küçük yaş gruplarının olması da ayrıca bir neden olarak ortaya çıkmaktadır. Ö12 “Küçük yaş gruplarında uzaktan eğitimde kazanımlar yetişmiyor. Ö28 “Çocuklar yaşları itibarıyla derse odaklanamıyor ve sürekli dersi bölecek davranışlar sergiliyor.” ifadelerinde bulunmuşlardır.

Uzaktan Eğitim Sırasında Ders İçi ve Ders Dışı Etkinliklere Öğrencilerin Katılımlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tablo 4’de sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sırasında ders içi ve ders dışı etkinliklere öğrencilerin katılımları hakkındaki görüşlerini içeren bulgular yer almaktadır.

Tablo 4. Uzaktan Eğitim Sırasında Ders İçi ve Ders Dışı Etkinliklere Öğrencilerin Katılımlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema	Kategoriler	Kodlar	f	Σ	
Öğrencilerin derslere katılım durumları	Derslere katılanlar	Gerekçe	Sadece katılıyor diyenler	10	18
			Ailenin ilgili olması	4	
			Öğrencilerin teknolojiyi kullanabilmeleri	2	
			Öğretmenin etkin olması	2	
	Derslere kısmen katılanlar	Gerekçe	Ailenin etkin olması	6	16
			Sadece kısmen katılıyor diyenler	6	
			Birden fazla kardeşin dersinin olması	1	
			Sürenin azlığı	1	
			Öğrencinin ilgili olması	1	
			Veli eğitim durumu	1	
	Derslere katılmayanlar	Gerekçe	Teknolojik araç eksikliği (pc,tablet vb.)	8	21
			Altyapı sorunları	4	
Sadece katılmıyor diyenler			3		
Veli ilgisizliği			2		
Öğrencilerin yaşının küçük olması			1		

	Özel öğrenci olmaları	1
	Derslerin önemsenmemesi	1
	Öğrencinin kişisel özellikleri	1
Toplam		55

Tablo 4'te, sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sırasında ders içi ve ders dışı etkinliklere öğrencilerin katılımlarına ilişkin görüşlerinin 3 kategori altında toplandığı görülmektedir. Bu kategoriler derslere *katılanlar, kısmen katılanlar ve katılmayanlar* şeklinde oluşturulmuştur.

Tablo 4 incelendiğinde; kategoriler içerisinde katılanlar kategorisinin en fazla ifade edilen kategori olduğu söylenebilir. Bu kategoride genel olarak katılımcıların sadece katılıyor şeklinde görüş belirttikleri görülmektedir. Katılımcılar ders içi ve ders dışı etkinliklere katılan öğrencilerin bu etkinliklere katılmalarını *ailenin ilgili olması, öğretmenin etkin olması ve öğrencilerin teknolojiyi kullanabiliyor olmaları gibi gerekçelerle* ifade etmişlerdir. Öğretmenin etkin olmasını belirten katılımcılar şu şekilde görüş belirtmişlerdir:

“Uzaktan eğitim sürecinde öğretmen rolünün etken olduğunun farkındayım. Öğretmen, öğrencileri derse katarsa öğrencilerin çoğu ders içi ve ders dışı etkinliklerde etkin rol oynadığını düşünüyorum. Teknolojiyi kullanmak öğrencilerin katılımını artırdığını düşünüyorum.” Ö2

“Birinci sınıf okutuyorum. 31 öğrencim bulunuyor. EBA ders içi ve ders dışı etkinliklerine bütün öğrencilerimin etkin olarak katılmasını sağlıyorum. Velilerle görüşerek etkinlikleri ders dışında da yaptırıyorum” Ö6

Bu kategoride üzerinde durulan görüşlerden birisi *ailenin ilgili olması* idi. İlgili olan ailelerin öğrencilerinin ders içi ve ders dışı etkinliklere katıldıkları söylenebilir. Ö4 ailenin ilgili olmasıyla ilgili şu ifadeye bulunmuştur: *“Öğrencilerde katılım tam değil. İlgili ailelerin çocukları katılıyor. %25'lik bir grup hiç katılmıyor ya da katılamıyor.”*

Uzaktan eğitim sırasında ders içi ve ders dışı etkinliklere öğrencilerin kısmen katıldığını ifade eden öğretmenler *ailenin etkin olması, veli eğitim durumu, birden fazla kardeşin dersinin olması, sürenin azlığı, öğrencinin ilgili olması* şeklinde gerekçeler bildirmişlerdir.

Ailenin etkin olması ile ilgili katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır:

“Katılanların ders içi ve ders dışı etkinliklere katılımlarını eksik yaptıklarını gözlemledim. Ailenin yapısına göre dikkate alıyorlar. Aile duyarlı ise etkinlikleri tamamlıyorlar. Yoksa eksik yapıyorlar” Ö3

“İlgili velilerin çocuklarının katılımları daha fazla eğitim durumu ile ilgili olduğunu düşünüyorum.” Ö7

“Evinde internet ve bilgisayar olanlar ile aile ilgisi olanlar sürekli katılım sağlıyor. Katılmayanların çoğu ilgisizlikten dolayı (ya ders saatini ya da ders gününü unutuyor) girmiyor. Aynı şekilde olan velilerin çocukları verilen ders dışı etkinliklerini de yapmıyor.” Ö40

Uzaktan eğitim sırasında ders içi ve ders dışı etkinliklere öğrencilerin katılmadığını ifade eden öğretmenlerin *öğrencinin kişisel özellikleri, teknolojik araç eksikliği (pc, tablet vb.), alt yapı sorunlarının olması, velilerin ilgisiz olması, öğrencilerin yaşının küçük olması, özel öğrenci olmaları, derslerin önemsenmemesi* gibi gerekçelerle görüşlerini ifade ettikleri görülmüştür.

Bu kategoride katılımcılar özellikle *teknolojik araç eksikliği (pc, tablet vb.)* görüşünü vurgulamışlardır. Katılımcılar konuyla ilgili olarak şu ifadelerde bulunmuşlardır:

“İnternet ve tablet problemi olmayan öğrenciler hiç aksatmadan ders içi ve ders dışı etkinliklere katılım göstermektedirler. Bunun sonucunda hem akademik hem sosyal açıdan gelişim göstermektedirler.” Ö35

“Katılım az oldu. Bunun sebepleri öğrencilerin interneti olmaması, EBA'ya girerken yaşadıkları sorunlar, bazı velilerin ilgisizliği, çocuklar küçük olunca ve veliler çalışınca tek başına yapamamaları ders dışı etkinlik yapmak zordu.” Ö16

Ayrıca katılımcılar *alt yapı sorunlarının olması, velilerin ilgisiz olması ve sadece katılmıyor* şeklinde görüşleri de vurgulamışlardır. Özel öğrenci olmaları ile ilgili Ö32: “Özel durumu olan öğrenciler (disleksi v.s) dışında diğer öğrenciler derse katılıyor” şeklinde ifade edilmiştir.

Öğrencilerin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirmeleri ile İlgili Öğretmen Görüşleri

Tablo 5'te sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin görev ve sorumluluklarını yerine getirip getirmemesi hakkındaki düşüncelerine dair bulgular yer almaktadır.

Tablo 5. Öğrencilerin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme ile İlgili Öğretmen Görüşleri

Tema	Kategori	Kodlar	f	Σ	Gerekeçe	
Öğrencilerin sorumluluklarını yerine getirme durumları	Kısmen Yeterli	Sadece kısmen yeterli diyenler	32	32	Aile desteği (12) Kişisel Özellikler (7)	
		Sadece yetersiz diyenler	10			
	Yetersiz	Kamerayı kapatma	3			
		Mazeretler üretme	2			
		Düzensiz ödevler	1			
		Küçük yaş gurubunun teknolojiyi kullanma zorluğu	1	18	Fiziki kontrolün olmaması (16)	
		Ders dışı etkinliklere önem verilmemesi	1			

Tablo 5 incelendiğinde uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin görev ve sorumluluklarını yerine getirme durumları ile ilgili öğretmen görüşlerinin, *kısmen yeterli ve yetersiz*, olmak üzere 2 kategoride toplanmıştır. Katılımcıların 32'si öğrencilerin görev ve sorumluluklarını kısmen yerine getirdiğini ifade etmiştir. Bu şekilde düşünen katılımcıların bir kısmı öğrencilerin sorumluluklarını yerine getirmeden en önemli etkenlerin *aile desteği* ve öğrencilerin *kişisel özellikleri* olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin kişisel özelliklerin ön planda olduğunu ifade eden katılımcılar şu görüşleri belirtmişlerdir:

“Uzaktan eğitim sırasında sorumluluk sahibi çocuklar aynı düzeyde. Yüz yüze eğitimde sorumluluk sahibi olmayan çocuklar uzaktan eğitimde de aynı davranışı sergilediklerini düşünüyorum” Ö2

“Sorumluluk sahibi, ailesi tarafından sıkı takip edilen öğrencilerde süreç çok daha kolay oluyor. Sorumluluk almayan ve aile kontrolü olmayan öğrencilerde seviye farkı artıyor.” Ö43

Bu konuda üzerinde durulan önemli hususlardan bir diğeri *Aile desteği idi*. Öğrencisine öğrenme ortamı sağlamayan, öğretmenle iş birliği yapmayan, öğrencisini motive etmeyen ve öğrencisini sıkı takip etmeyen velilerin çocukları görev ve sorumluluklarını yerine getirmede sıkıntılar yaşamaktadır. Bu konuda katılımcılar şu ifadelerde bulunmuşlardır:

“Sorumluluk sahibi, ailesi tarafından sıkı takip edilen öğrencilerde süreç çok kolay yürürken, sorumluluk almayan aile kontrolü olmayan öğrencilerde seviye farkı artıyor.” Ö43

Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde görev ve sorumluluklarını yeterince yerine getirmediğini düşünen öğretmenler *kamerayı kapatma, mazeretler üretilmesi, düzensiz ödevler, küçük yaş gurubunun teknolojiyi kullanma zorluğu, ders dışı etkinliklere önem verilmemesi* gibi zorluklarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcılar özellikle fiziki kontrol ve okul disiplini olmadığı için sorumlulukların yerine getirilmediğini vurgulamışlardır. Katılımcılar konuyla ilgili olarak şu ifadelerde bulunmuşlardır:

“Öğrencilerimiz uzaktan eğitim sırasında görev ve sorumluluklarını yerine getirmeye çalışıyor. Kamerayı açamadığımız için derste bilgisayar başında ne yaptığını takip edemiyoruz. Ders dışındaki başka işlerle uğraşan birkaç öğrencimiz olabiliyor.” Ö23

“Öğretmen ve öğrenci bir araya gelmediğinden(fiziki) verilen ödev ve etkinliklerin kontrol edilememesi öğrencide sorumsuzluk duygusu geliştiriyor. Ev ortamında eğitimin ciddiyetini kavrayamıyor. Okul ve toplum kurallarının kavratılması inkânsız hale geliyor. Öğretmenin dersi kontrol etmesi zorlaşıyor.” Ö40

Uzaktan eğitimde teknolojiyi kullanamayan küçük yaş grubu öğrencilerin görev sorumluluğu yerine getiremediği ile ilgili Ö27 şu şekilde ifade etmiştir. “1.sınıf yaş grubunda uzaktan eğitimle görev ve sorumluluklarını yerine getirmeleri oldukça zor. Teknoloji kullanımı henüz oturmamış bireylerden fazlasını istemek anlamsız.”

Son olarak öğrencilerin görev ve sorumlulukları ile ilgili katılımcılar öğrencilerin ödevlerin uzaktan kontrolünün zor olduğunu bildikleri için daha düzensiz ödev yaptıklarını, ders dışı etkinlikleri yapamadıklarında veya soru sorulduğunda anlayamadım, bağlantı koptu, bilgisayar dondu vb. mazeret ürettikleri dolayısıyla ders dışı etkinliklere fazla önem verilmediğini ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin canlı derslerde istenmeyen davranışlar sergilediklerini belirtmişlerdir. Konuyla ilgili olarak şu ifadeler dikkati çekmiştir:

“Görev ve sorumluluklarını normal eğitime göre %60 daha az yaptıklarını gördüm. Anlamadım vb. mazeretler bildiriyorlar. Ödevleri daha düzensiz yapıyorlar.” Ö3

“Öğrencilerin davranışlarını kontrol zor oluyor, birbirlerine mesaj atma, el sallama, takla atma engel olamıyoruz.” Ö29

Uzaktan Eğitimin Avantaj ve Dezavantajlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tablo 6 'da sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin avantaj ve dezavantajları hakkındaki görüşlerine dair bulgular yer almaktadır.

Tablo 6. Uzaktan Eğitimin Avantaj ve Dezavantajlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema	Kategoriler	Kodlar	f	Σ
Avantajlar	Eğitim-öğretim sürecine ilişkin avantajlar	Eğitim sürecinin devam etmesi	9	21
		Derslere/bilgiye kolay erişim	4	
		Aile katılımını kolaylaştırması	3	
		Rahat ortam	2	
		Derslerde hızlı ilerleme	2	
		Disiplin sorunlarının azalması	1	
		Sağlığa ilişkin avantajlar	Pandemiden korunmak	
Avantajlar	Teknolojik okuryazarlığın gelişmesine ilişkin avantajlar	Teknolojinin oyun dışındaki amaçlarını fark etme	1	1
		Toplam		30
Dezavantajlar	Eğitim-öğretim sürecine ilişkin dezavantajlar	Kontrol ve takip zorluğu	16	56
		Bağlantı sorunları	9	
		Sağlıklı iletişim kurulamaması	8	
		Motivasyon kaybı	6	
		Dikkat eksikliği	5	
		Toplum kurallarının öğretilmemesi	2	
		Tekrar yapılamaması	2	
		Ölçme ve değerlendirmenin yapılamaması	2	
		Derslerin yetiştirilmesi	1	
		Grup çalışmaları yapılamaması	1	
		Fiziki araç gereçlerin kullanılamaması	1	

	Yeni konuların öğrenilmesinde zorluk yaşanması	1	
	Herkese söz hakkı verilememesi	1	
	Kalıcı öğrenmenin sağlanamaması	1	
	Sosyalleşme imkânının olmaması	7	
Fiziki ve psiko-sosyal gelişime ilişkin dezavantajlar	Ekran bağımlılığı	3	
	Fiziksel rahatsızlıklar	1	12
	Radyasyona maruz kalma	1	
Fırsat eşitsizlikleri	Fırsat eşitsizlikleri	11	11
Toplam			79

Tablo 6’da sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin avantaj ve dezavantajlarına ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Bu doğrultuda sınıf öğretmenlerinin görüşleri avantajlar ve dezavantajlar olmak üzere 2 tema altında incelenmiştir. Avantajlar temasında ifade edilme sıklıklarına göre *Eğitim-Öğretim Sürecine İlişkin Avantajlar, Sağlığa İlişkin Avantajlar, Teknolojik Okuryazarlığın Gelişmesine İlişkin Avantajlar* şeklinde 3 kategori oluşturulmuştur. Kategoriler incelendiğinde öğretmen görüşlerine göre, uzaktan eğitimin en çok eğitim-öğretim sürecine ilişkin avantajlar sağladığı görülmektedir. Fakat öğretmenlerin bir kısmının (9), uzaktan eğitimin eğitim-öğretim sürecine fazladan bir katkı değil mevcut salgın koşullarında yapılacak başka bir şey olmadığı ve eğitim sürecini devam ettirdiğini düşündükleri için avantaj olarak gördükleri söylenebilir. Konuyla ilgili söylem örnekleri aşağıda sunulmuştur:

“Uzaktan eğitim psikolojik destek konusunda faydalı oldu. Çocuklara öğretmenlerini ve arkadaşlarını görmek, onlarla konuşmak iyi geldi. Derslerdeki eksikleri biraz olsun giderebildiler.” Ö28

“Okul dışında eğitimin devam edebilmesi için güzel bir sistem.” Ö34

Bu kategoride görüş bildiren diğer öğretmenler ise *derslere/bilgiye kolay erişim, aile katılımını kolaylaştırması, rahat ortamda derslerin işlenmesi, derslerde hızlı ilerleme ve disiplin sorunlarının azalması* gibi uzaktan eğitimin normal eğitimde sağlanması güç olan avantajlarını vurgulamışlardır. Uzaktan eğitim sürecinin bilgiye ve derslere ulaşma noktasında avantajlar sağladığını düşünen bir öğretmen şunu ifade etmiştir: *“Uzaktan eğitimin avantajı olarak gördüğüm en önemli konu süreç iyi değerlendirilirse eğer, kısa sürede çok daha fazla bilgi aktarımı yapılabilmektedir.”* Ö45. Uzaktan eğitimde veli ve öğrenci aynı ortamda bulunduğu için bunu pedagojik olarak bir fırsat olarak gören öğretmenler mevcuttu. Böyle düşünen öğretmenlere göre veli ve öğrencilerin fiziksel yakınlığı veli desteğinin anlık olarak gerçekleşmesi gibi bir avantaj söz konusudur. Konuyla ilgili olarak bir öğretmen: *“İlkokulu özellikle de 1.sınıfı temel alırsak velilerin sürece aktif olarak katılımını sağlamaktadır. Bu da evde veliler tarafından sağlanan desteğin doğru şekilde yapılmasını sağlamakta dolayısıyla yanlış öğrenmelerin önüne geçilmektedir.”* ifadesinde bulunmuştur.

Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre uzaktan eğitimin bir diğer avantajı ise uzaktan eğitimin yapılma gerekçesi olan pandemiden korunmaktır. Konuyla ilgili olarak bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

“Salgının bulaş riskini azaltması açısından değerli. Ama hiçbir şey yüz yüze eğitimin yerini tutmuyor.” Ö19

Görüşme yapılan öğretmenlerin okuttuğu sınıf kademesi göz önüne alındığında bu yaş grubundaki öğrencilerin genellikle bilgisayar ve mobil teknolojilerini oyun amaçlı olarak gördüğü tespitinde bulunan bir öğretmen, uzaktan eğitim sürecinin bu algıyı değiştirdiğinden bahsetmiştir. Genellikle gözden kaçırılmış olan bu tespite göre uzaktan eğitim sürecinin öğrencilerin teknoloji okuryazarlıklarına katkı sağladığı görülmüştür. Konuyla ilgili olarak Ö10 şu ifadede bulunmuştur: *“Avantaj olarak da çocuklar teknolojik olarak (bilgisayar, tablet vs.) bu araç gereçleri oyun dışında da kullanabileceklerini öğrenip bu becerilerini geliştirdiler.”*

Uzaktan eğitimin dezavantajları teması altında ise şu kategorilere ulaşılmıştır: Eğitim-öğretim sürecine ilişkin dezavantajlar, fiziki ve psiko-sosyal gelişime ilişkin dezavantajlar ve fırsat eşitsizlikleridir. Bu kategoriler arasında en sık (56) ifade edilen kategori eğitim-öğretim sürecine ilişkin dezavantajlar olmuştur. Öğretmenler tarafında bu kategoride en sık ifade edilen dezavantaj ise öğrencileri kontrol ve takip zorluğu olmuştur. Bu durum uzaktan eğitim sürecinin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır çünkü zaman ve her öğrenciye erişim kısıtlılığı kontrol ve takibi zorlaştırmıştır. Konuyla ilgili söylem örnekleri şu şekildedir:

“Uzaktan eğitimde öğrenciler görev ve sorumluluklarını yerine getirme ile ilgili yapıp yapılmadığını bilemiyorsunuz. Mesajla veliler tekrar çalışmalarını gönderirse o zaman görüyorsunuz.” Ö21

“Uzaktan eğitimde göz göze temas ve öğrenci davranışları denetlenemiyor öğrenciler derste uyuyorlar.” Ö39

Bu kategoride öğretmenlerin belirttiği bir diğer önemli uzaktan eğitim dezavantajı ise bağlantı sorunları olmuştur. Uzaktan eğitim kontrolün tamamen öğrenci veya öğretmende olmadığı platformlarda gerçekleştiği ve internet kalitesine göre değişiklik gösterdiği için bu durum dezavantaj olarak ifade edilmiştir.

Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenin öğrencilerle, öğrencilerin ise kendi aralarında sağlıklı iletişim kuramamaları öğretmenler tarafından sürecin dezavantajı olarak görülmüştür. Bu durum sınıf öğretmenleri tarafından şu şekilde ifade edilmiştir:

“Uzaktan eğitim sınıfta yapılan yüz yüze eğitim gibi olmuyor. Çocukların kontrolü zor, sıkılıyorlar, etkileşim az oluyor. Kısaca verimli olmuyor.” Ö21

Sınıf öğretmenlerine göre sürece ilişkin bir diğer dezavantajlı durum öğrencilerin süreçte motivasyon kaybı yaşamaları ve bu durumun dikkat eksikliğine de yol açabileceğidir. Bu durum da şu şekilde ifade edilmiştir:

“Çocuklar motivasyon kaybından dolayı sabah kalkmak istemiyor, kalkamıyor.” Ö12

Bazı öğretmenlerin yüz yüze eğitimin sosyal yönünü vurgulayarak uzaktan eğitim sürecinde toplum ve okul kurallarının öğretilmesinin zor olduğunu vurguladıkları görülmüştür. Konuyla ilgili olarak bir öğretmen şu ifadede bulunmuştur: *“Okul ve toplum kurallarını kavratılması imkânsız hale geliyor.”* Ö40

Bu kategoride bazı öğretmenlerin öğretim sürecinin en önemli boyutlarından biri olan ölçme ve değerlendirme işlemlerinin uzaktan eğitimde yapılamadığını vurguladığı görülmüştür. Yine kısıtlı zamanlardan dolayı konuların tekrarına vakit ayıramaması öğretmenler tarafından dezavantaj olarak ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra öğretmenlerin derslerin yetiştirilememesi, grup çalışmalarının yapılamaması, fiziki araç gereçlerin kullanılamaması, yeni konuların öğretilmesinde zorluk yaşanması, herkese söz hakkı verilememesi ve kalıcı öğrenmenin sağlanamaması gibi durumları uzaktan eğitimin, eğitim ve öğretim süreciyle ilişkili dezavantajları olarak gördüğü söylenebilir.

Uzaktan eğitimin dezavantajları temasındaki bir diğer kategori ise *fiziki ve psiko-sosyal gelişime ilişkin dezavantajlardır*. Bu kategoride en çok vurgulanan dezavantaj ise öğrencilerin *sosyalleşme imkânına sahip olmaması ve ekran bağımlılığı* gibi psiko-sosyal gelişim alanına aittir. Konuyla ilgili olarak söylem örnekleri aşağıda sunulmuştur:

“Çocukları teknoloji bağımlılığından kurtarmak isterken daha bağımlı hale geldiler.” Ö9

“Bilgisayar bağımlılığı ve göz boyun gibi sağlık problemleri yaşanabilir.” Ö17

“Göz göze iletişim, sosyalleşme, işbirliği, grup çalışmaları anlamında dezavantajlarıdır.” Ö32

“Uzaktan eğitim sürecinde arkadaşlık yoluyla kazanılan birçok davranış eksik kalıyor.” Ö44

Bunun yanı sıra öğretmenler, öğrencilerin hem dışarıya çıkıp hareket edememelerinden dolayı hem de bilgisayar ve tablet başında uzun süre vakit geçirdikleri için radyasyona maruz kalmalarından dolayı fiziksel rahatsızlıklar yaşayabileceklerini ifade etmişlerdir.

Uzaktan eğitimin dezavantajları konusunda öğretmenlerin vurguladığı bir diğer konu ise, diğer temalar da vurgulandığı gibi, fırsat eşitsizliklerinin ortaya çıkmasıdır. Konuyla ilgili olarak bazı öğretmenler şu ifadelerde bulunmuşlardır:

“Uzaktan eğitimden her öğrenci eşit şekilde yararlanamadı. Bütün öğrencilerin şartlarının uygun hale getirilmesi ve eşit eğitim hakkının verilmesi gerekir.” Ö34

Uzaktan eğitimin avantaj ve dezavantajları karşılaştırıldığında gerek kodları sayısı olsun gerekse kodların ifade edilmesi sıklıkları olsun dezavantajların sınıf öğretmenleri tarafından daha çok vurgulandığı görülmüştür. Bu verilere dayanarak özellikle ilköğretim kademesinde uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yerini almasının yakın gelecekte pek mümkün olmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin ders işlenmesi ve öğrencileri takip etme zorlukları dışında öğrencilerin sosyal gelişimlerini de önemsedikleri ve bu konuda kaygılarını ifade ettikleri görülmüştür.

Uzaktan Eğitim ile İlgili Öğretmen Önerileri

Tablo 7’de sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin daha etkili ve faydalı olabilmesi için, önerilerini içeren bulgular yer almaktadır.

Tablo 7. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Önerileri

Tema	Kategoriler	Kodlar	f	Σ
Öneriler	Fırsat eşitliğine yönelik	Fırsat eşitliğinin sağlanması	18	24
		Alt yapının iyileştirilmesi	6	
	Ders uygulamalarına yönelik	Ders süresinin artırılması	6	13
		Mevcutun azaltılması	4	
		Esnek ders saatleri	2	
		Devam zorunluluğu	1	
	Uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik	Uygulamaların basitleştirilmesi	5	9
		Alternatif uygulamaların kullanılması	2	
		Kullanılan programların EBA ile entegre edilmesi	1	
		Sadece EBA’nın kullanılması	1	
	Aileye yönelik	Aile katılımı	5	8
		Aile eğitimi	3	
	EBA'nın içeriğine yönelik	İçeriklerin zenginleştirilmesi	6	7
		İçeriklerin ilgi çekici hazırlanması	1	
	Öğretmenlere yönelik	Teknoloji konusunda hizmet içi eğitim	4	7
		Öğretmenlerin teknoloji kullanım yeterlikleri	3	
	Ders içeriklerine yönelik	Kazanım değerlendirme araçlarının geliştirilmesi	1	3
		Kazanım sayısının azaltılması	1	
		Kaynak çeşitliliğinin artırılması	1	
	Yöneticilere yönelik	Uzaktan eğitimle ilgili istenen evrakların kaldırılması	1	1
Toplam			71	

Tablo 7’de, sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik önerilerinin 8 kategori altında toplandığı görülmektedir. Bu kategoriler ifade edilme sıklıklarına göre *fırsat eşitliği ve teknik desteğe yönelik, ders uygulamalarına yönelik, aileye yönelik, EBA’nın içeriğine yönelik, öğretmenlere yönelik, ders içeriklerine yönelik, yöneticilere yönelik* öneriler şeklinde oluşturulmuştur. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim süreçlerine yönelik önerilerini ailelerden yöneticilere, uygulamalardan fırsat eşitliğine kadar geniş bir perspektifle sunduğu söylenebilir.

Fırsat eşitliğine yönelik öneriler kategorisi katılımcılar tarafından en sık ifade edilen kategori olmuştur. Katılımcılar özellikle her öğrencinin uzaktan eğitim süreçlerine katılabilmelerini sağlayan bilgisayar, tablet vb. teknolojik cihazlara ve internete erişiminin sağlanması gerektiğini vurgulamışlardır. Katılımcılar konuyla ilgili olarak şu ifadelerde bulunmuşlardır:

“Herkesin aynı derecede eşit bir fırsata sahip olması gerekir. Daha canlı dersin ne demek olduğunu bilmeyen birçok öğrenci var.” Ö35

“Erişim için internet sağlayıcılarının ekonomik yönden kayda değer teklifler sunması gerekir” Ö37

Katılımcıların önemli önerilerde bulunduğu bir diğer kategori ise *ders uygulamalarına yönelikti*. Bu kategori; ders süresinin arttırılması, mevcudun azaltılması, esnek ders saatlerinin getirilmesi ve devam zorunluluğu olması kodlarından oluşmuştur. Öğretmenlerin özellikle ders sürelerinin arttırılıp haftalık ders sayılarının azaltılmasını önerdikleri saptanmıştır. Konuyla ilgili olarak bir katılımcı şu ifadeye bulunmuştur:

“Ders saati uzatılıp, ders sayısı azaltılabilir. 30 dakika 6 ders yerine; 40 dakika 3 saat ders olabilir.” Ö9

Katılımcıların uzaktan eğitim ders uygulamalarına yönelik bir diğer önemli önerisi ise sınıf mevcutlarının azaltılması üzerineydi. Öğretmenlerin yüksek sınıf mevcutlarıyla yüz yüze eğitimde olduğu gibi uzaktan eğitim sürecinde de derslerini yürütmekte zorlandıkları görülmüştür. Konuyla ilgili olarak Ö25, şu ifadeye bulunmuştur: *“Kalabalık sınıflarda çok öğrenci ile canlı ders zor olmaktadır. Sınıf ikiye ayrılarak ders yapılabilir.”*

Öğretmenlerin öneride bulunduğu bir diğer kategori ise uzaktan eğitim sürecinde kullanılan uygulamalara yönelikti. Bu kategoride katılımcılar, özellikle, uzaktan eğitim sürecinde en çok kullanılan senkron uygulama olan Zoom programının basitleştirilmesini önermişlerdi. Programın İngilizce olması hem öğrencileri hem de öğretmenleri zorlayan en önemli etkendi:

“Kullanılacak programların Türkçe yazılıma sahip olmasını öneriyorum” Ö40

“Uygulamanın daha basit anlaşır hale getirilmesi gerekiyor.” Ö3

“Zoom’un Türkçe olmasını öneriyorum çünkü anlamayan çok.” Ö19

Uzaktan eğitim sürecinin en önemli paydaşlarından biri olarak ifade edilen *ailelere yönelik öneriler* bu temanın bir diğer kategorisidir. Bu kategoride katılımcıların uzaktan eğitim süreçlerine ailelerin de katılması ve uzaktan eğitimin gerekliliği, uzaktan eğitim araçları gibi konularda ailelerin eğitilmesi önerisini paylaştıkları saptanmıştır. Konuyla ilgili olarak Ö1 özellikle 1.sınıf velilerinin sürece katılmasıyla ilgili olarak: *“1.sınıflarda ailelerin katılımı gerekiyor. Aile desteği olunca daha iyi eğitim oluyor.”* söylemini ifade etmiştir. Ailelerin uzaktan eğitim konusunda eğitilmesi gerekliliği için Ö27 şu ifadeye bulunmuştur: *“Öğrenci ve velilere uzaktan eğitimin gereklilikleri anlatılmalı ve eğer süreç bu şekilde devam ederse uzaktan eğitim konusunda öğretmen ve velilere eğitimler verilmelidir.”*

Mevcut çalışmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde sıklıkla kullanılan EBA içeriklerinin özellikle ilkökul kademesi için yetersiz olduğunu belirtmişlerdi. Katılımcıların bu görüşlerinden yola çıkarak EBA içeriklerinin zenginleştirilmesi ve ilkökul kademesi için ilgi çekici hazırlanması gerektiği önerisinde buldukları anlaşılmıştır. Konuyla ilgili olarak şu ifadeler dikkati çekmiştir:

“Uzaktan eğitimde görsel anlatımlar daha çok olmalıdır. Öğrencinin cevaplayabileceği buton şeklinde katılımlar olmalıdır.” Ö39

“Ders içerikleri öğrencilerin dikkatini daha fazla çekici hazırlanmalı.” Ö6

Katılımcıların uzaktan sürecinin daha iyi yürütülmesine ilişkin bir diğer önerisi kendilerine yöneliktir. Bu kategoride öğretmenler meslektaşlarının teknolojiyi daha etkili kullanabilmeleri için kendilerini geliştirmeleri önerisinde bulunmuşlardır. Ayrıca öğretmenlerin kendileri geliştirmelerinin yanında bakanlık tarafından da teknoloji konusunda hizmet içi eğitimler verilmesi önerisi de getirmişlerdir. Konuyla ilgili olarak şu ifadelerde bulunulmuştur:

“Uzaktan eğitimin daha etkili olabilmesi için özellikle teknoloji ile arasında ciddi mesafeler olan meslektaşlarımızın bu mesafeyi kaldırmaları ya da bu işi bırakmaları gerekiyor. Öğretmenlik mesleği yeniliğe açık olmayı gerektiren bir meslek. Bunun için seminer, kurs vs. düzenlenebilir.” Ö45

Son olarak bir katılımcı uzaktan eğitim ile ilgili olarak istenen bazı evrakların zaten zor olan süreçte kendilerine fazladan yük çıkardığı bunların kaldırılmasına yönelik yöneticilere öneride bulunmuştur: *“Öğretmenler evrak yükünden kurtularak gerçekten eğitime ve öğretime daha çok zaman ayırabilmeli.” Ö28*

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Covid-19 salgın sürecinde mecburi olarak yapılan uzaktan eğitime yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin alındığı bu çalışma bazı sınırlıklara sahiptir. Bunlardan ilki salgın koşullarından dolayı görüşmelerin yüz yüze yapılamamış olmasıdır. Bu durum zengin veri elde edilmesi noktasında araştırmacıları sınırlandırmıştır. Bu sınırlığın yanı sıra bu araştırmanın verileri nitel verilerle sınırlıdır.

Çalışma uzaktan eğitim sürecini bütüncül olarak ele almaya çalışmıştır. Çalışmada uzaktan eğitimin en önemli çevrimiçi platformu olan EBA, öğrencilerin ders içi ve ders dışı etkinliklere katılma durumu, öğrencilerin süreçte görev ve sorumluluklarını yerine getirme durumu, kazanım ve ders içeriklerinin belirlenen sürelerde işlenmesi durumu, uzaktan eğitimin avantaj ve dezavantajları ve uzaktan eğitime ilişkin öneriler gibi konulara odaklanılmıştır.

Araştırma bulguları öğretmenlerin EBA içerikleri konusunda farklı düşüncelere sahip olduğunu göstermiştir. EBA içerisinde bulunan videolar, soru çözümleri, testler gibi içerikler bazı öğretmenler tarafından yeterli bulunurken bazı öğretmenler tarafından yetersiz bulunmuştur. Benzer şekilde literatürde de öğretmenlerin EBA içeriklerine dair farklı düşüncelere sahip oldukları görülmüştür. Bazı araştırmalarda EBA içeriklerinin zenginleştirilmesi gerektiği (Bayburtlu, 2020; İmamoğlu ve Siyimer-İmamoğlu, 2020; Türker ve Dündar, 2020); farklı bir araştırmada ise EBA içerikleri yeterli olduğu (Balaman ve Hanbay-Tiryaki, 2021) ifade edilmiştir. Öğretmenlerin EBA içeriklerinin yeterliliği konusunda farklı görüşlere sahip olmalarının sebebi öğretmenlerin öğretim tarzı olabilir. Çalışmada özellikle 1. sınıfa ve ilköğretim kademesine yönelik içeriklerin yetersiz olduğu görüşü sınıf öğretmenleri tarafından ifade edilmiştir. Benzer şekilde sınıf öğretmenleri ile yürütülen bir çalışmada bazı öğretmenler ilköğretim kademesinde EBA içeriklerinin yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir (Yurtbakan ve Akyıldız, 2020).

Araştırma bulguları incelendiğinde kazanım ve içeriklerin ders saati içerisinde tamamlanması konusunda bazı öğretmenler kazanım ve içeriklerin ders saati içerisinde tamamlandığını ve sürenin yeterli olduğunu, bazı öğretmenlerin ise kısmen yeterli olduğu görüşünü belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu kazanım ve içeriklerin ders saati içerisinde tamamlanamadığı ve sürenin yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Gerekçe olarak ise, kazanımların yetişmemesi, müfredatın yoğun olması, ders tekrarlarının yapılamaması, sınıfların kalabalık olması, küçük yaş grupları ve iletişimde sorunlar çıkmasını göstermişlerdir. Literatürde bu konuda yapılmış

çok fazla çalışma bulunmamaktadır. Başaran ve diğerleri (2020) çalışmalarında, uzaktan eğitimde ders saatinin kısa olduğu, Duman (2020) ise çalışmasında bazı katılımcıların ifadelerine göre uzaktan eğitim sürecinde, derslerin ortalama bir saat olmasının eğitim- öğretimi olumsuz etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.

Uzaktan eğitim sırasında ders içi ve ders dışı etkinliklere öğrencilerin katılımlarına ilişkin veriler analiz edildiğinde öğretmenlerin çoğu, öğrencilerin derslere katılmadığını ve teknolojik araç eksikliğinin bu durumun en önemli gerekçesi olduğunu belirtmişlerdir. Bayburtlu (2020) araştırmasında öğrencilerin bir kısmının bilgisayar, tablet gibi cihazlarının olmaması nedeniyle canlı derslere katılmadığını belirlemiştir. Uzaktan eğitim sırasında öğretmenler sistemden kaynaklanan altyapı sorunları ile karşılaştıklarını, velilere ve öğrencilere yeterli düzeyde ulaşamadıklarını ifade etmişlerdir (Demir ve Özdaş, 2020). Öğrencilerin yaşının küçük olması, özel öğrenci olmaları ve öğrencilerin kişisel özellikleri öğretmenlerin bu noktada ifade ettikleri diğer görüşlerdir. Ailenin ilgisi, öğretmenin etkinliği ve öğrencilerin teknolojiyi kullanabilir olması, ders içi ve ders dışı etkinliklere katılan öğrenciler için önemli etkenler olarak belirlenmiştir. Demir ve Kale (2020) velilerin büyük oranda uzaktan eğitim sürecini desteklediğini, uzaktan eğitime yönelik farkındalık ve velilerin iş yoğunluğu gibi durumlara bağlı olarak bu süreci destekleme durumlarının değişkenlik gösterdiğini belirlemiştir. Bu bağlamda ailenin ilgili olması ve bu süreci büyük oranda desteklemeleri önemli görülebilir. Öğretmenlerin süreçte etkin olması, teknolojiyi iyi düzeyde kullanmaları ve yeterli düzeyde donanıma sahip olmalarıyla ilişkili olabilir.

Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin görev ve sorumluluklarını yerine getirme durumlarına yönelik bulgular incelendiğinde katılımcıların çoğunluğu bu süreçte öğrencilerin görev ve sorumluluklarını kısmen de olsa yerine getirdiğini belirtmişlerdir. Bu düşüncedeki katılımcılar öğrencilerin görev ve sorumluluklarını yerine getirmelerinde ki en önemli etkenleri aile desteği ve öğrencilerin kişisel özellikleri olarak açıklamışlardır. Çakın ve Külekçi-Akyüz (2020) araştırmasında velilerle ilgili sorunlar kapsamında katılımcıların en çok yaşadıkları sorunu, velilerin yeterince destek olmaması olarak belirtmişlerdir. Buna göre bu süreçte aile desteğinin önemli olduğu söylenebilir. İkinci kategoride öğretmenler öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde görev ve sorumluluklarını yeterince yerine getirmediğini belirtmişlerdir. Katılımcılar görüşlerinde kamerayı kapatma, mazeretler üretilmesi, düzensiz ödevler, küçük yaş grubunun teknolojiyi kullanma zorluğu, ders dışı etkinliklere önem verilmemesi gibi zorluklara dikkat çekmişlerdir. Özellikle fiziki kontrol ve okul disiplini olmadığı için sorumlulukların yerine getirilmediğine vurgu yapmışlardır. Arslan ve diğerleri (2021) uzaktan eğitimin verimliliğine yönelik veli görüşlerini analiz ettiklerinde, kimi öğrencilerin ders sırasında aynı anda konuşarak ders ortamını gürültülü hale getirdiğini, bu olayın da ders verimliliğinin düşürülmesine kapı araladığı sonucuna ulaşmışlardır. Katılımcılardan biri uzaktan eğitimde teknolojiyi kullanamayan küçük yaş grubu öğrencilerin görev sorumluluğu yerine getiremediği ile ilgili görüş belirtmiştir. Bazı katılımcılar Millî Eğitim Bakanlığı'nın uzaktan eğitim sırasında kameralarının kapatılmasını istemesi sonucunda, uzaktan eğitimle yapılan derslerde öğrenci ve öğretmen kameraları kapalı tutulduğunu ifade ederek bu durumun ortaya çıkardığı etkileri açıklamışlardır. Ebeveyn görüşleri doğrultusunda ders sırasında bazı öğrencilerin zorunlu kamera açılmaması nedeniyle derse giriş yaptıkları ve dersi dinlemedikleri ortaya konulmuştur (Arslan ve diğerleri, 2021).

Çalışmanın bir diğer önemli bulgusu öğretmenlerin uzaktan eğitim avantaj ve dezavantajlarını yönelik görüşleri üzerinedir. Öğretmenler uzaktan eğitimin özellikle eğitim-öğretim sürecine avantajlar sağladığını belirtmiştir. Salgın sürecinde kesintiye uğrayan eğitim ve öğretimin devam ettirilmesine olanak sağlaması ve dolayısıyla salgından koruması uzaktan eğitimin en önemli avantajları olarak ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra yüz yüze eğitim sırasında olmayan veya uygulaması güç olan bilgiye daha rahat erişim, aile katılımının daha kolay sağlanması, derslerin hızlı anlatılması ve daha rahat bir öğrenme ortamı olması gibi sebepler uzaktan eğitimin avantajları olarak gösterilmiştir. Bu çalışmada tespit edilen uzaktan eğitimin bilgiye hızlı erişim sağlaması ((Balaman ve Hanbay-Tiryaki,

2021; Özdoğan ve Berkant, 2020; Türker ve Dündar, 2020; Ünal ve Bulunuz, 2020), eğitim sürecini devam ettirmesi (Başaran ve diğerleri, 2020; Demir ve Özdaş, 2020; Fidan, 2020; İmamoğlu ve Siyimer-İmamoğlu, 2020; Özdoğan ve Berkant, 2020; Türker ve Dündar, 2020; Ünal ve Bulunuz, 2020) rahat bir öğrenme ortamı sağlaması (Balaman ve Hanbay-Tiryaki, 2021; Karaca ve diğerleri, 2021; Özdoğan ve Berkant, 2020), derslerde hızlı ilerleme (Özdoğan ve Berkant, 2020), salgından koruma (İmamoğlu ve Siyimer-İmamoğlu, 2020; Özdoğan ve Berkant, 2020) gibi avantajları literatürde uzaktan eğitime ilişkin öğretmenlerle yapılan çalışmaların bulgularıyla benzerlik göstermiştir.

Çalışma uzaktan eğitimin dezavantajlarının avantajlarına göre öğretmenler tarafından daha çok ifade edildiğini göstermiştir. Öğretmenler özellikle öğrencilerini takip ve kontrol edememe, sağlıklı iletişim ve etkileşim kuramama, öğrencileri motive edememe, dikkat dağınıklığı, tekrar ve ölçme değerlendirme yapamama, toplum kurallarını öğretememe gibi eğitim sürecine dair sorunlar yaşadıklarını ifade etmiştir. Literatürde benzer şekilde öğretmenlerin süreçte etkileşim problemleri yaşadığı (Arslan ve Şumuer, 2020; Çakın ve Külekçi-Akyavuz, 2020; Gören ve diğerleri, 2020; Kurnaz ve diğerleri, 2020; Ünal ve Bulunuz, 2020) öğrencileri takip ve kontrolde zorlandığı (Bayburtlu, 2020; Çakın ve Külekçi-Akyavuz, 2020; Özdoğan ve Berkant, 2020; Türker ve Dündar, 2020) öğrencilerinin dikkat ve motivasyon kaybı yaşadığı (Balaman ve Hanbay-Tiryaki, 2021; Fidan, 2020; Ünal ve Bulunuz, 2020) ölçme değerlendirme yapamadıkları (Arslan ve Şumuer, 2020; Demir ve Özdaş, 2020) toplum kurallarını öğretemedikleri (Ünal ve Bulunuz, 2020) tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra uzaktan eğitimin öğrencilerin sosyalleşmesine katkı sağlayamaması, teknoloji ve ekran bağımlılığına sebep olması, çeşitli fiziksel rahatsızlıkları ortaya çıkarması gibi fiziksel ve sosyal gelişime ilişkin dezavantajlara sahip olduğu sınıf öğretmenleri tarafından ifade edilmiştir. Literatürde uzaktan eğitimin eğitim ve öğretim sürecine ilişkin dezavantajları kadar ifade edilmese de fiziki ve psiko-sosyal sorunlara yol açabileceği ve bu durumun kritik önemi bazı çalışmalarda öğretmenler tarafından ifade edilmiştir (Demir ve Özdaş, 2020; Fidan, 2020; İmamoğlu ve Siyimer-İmamoğlu, 2020; Özdoğan ve Berkant, 2020). Salgın sürecinde ilkokul öğrencilerinin dijital araçları aşırı kullanmaya başlamaları ebeveynler tarafından da ifade edilmiştir (Erol ve Erol, 2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitimin dezavantajlarının avantajlarından fazla olduğunu ifade etmeleri sürece hazırlıksız yakalanmaları sebebiyle olabilir. Daha önce uzaktan eğitimin aktif ve yararlı bir şekilde kullanımına dair herhangi bir eğitim almayan öğretmenlerin süreçte zorluk yaşamaları doğal karşılanabilir.

Bu çalışmanın en önemli bulgularından bir tanesi zorunlu uzaktan eğitime geçilmesi ile birlikte uzaktan eğitimin internet, bilgisayar, tablet, telefon gibi sağlayıcılar tarafından yürütülmesi dolayısıyla bunun bir maliyet getirmesi sebebiyle ortaya çıkan öğrenciler arasındaki fırsat eşitsizlikleridir. Öğretmenler bu durumu her fırsatta sıklıkla dile getirmiştir. Benzer şekilde literatürde uzaktan eğitime katılım noktasında öğrenciler arasındaki fırsat eşitsizlikleri birçok çalışmada öğretmenler tarafından ifade edilmiştir (Başaran ve diğerleri, 2020; Bayburtlu, 2020; Türker ve Dündar, 2020; Ünal ve Bulunuz, 2020).

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim süreçlerine yönelik önerilerini ailelerden yöneticilere, uygulamalardan fırsat eşitliğine kadar geniş bir perspektifle sunduğu söylenebilir. Katılımcılar özellikle her öğrencinin uzaktan eğitim süreçlerine katılabilmelerini sağlayan bilgisayar, tablet vb. teknolojik cihazlara ve internete erişiminin sağlanması gerektiğini vurgulamışlardır. Özdoğan ve Berkant (2020)'ın çalışmasında internet ve bilgisayar gibi uzaktan eğitim sağlayacak kaynaklara erişimin sağlanarak fırsat eşitliğinin oluşturulması, sistemsel altyapının güçlendirilmesi gerektiğini okul yöneticileri tarafından önerilmiştir. Çilek ve diğerleri (2021) öğretmen görüşlerine göre, teknolojiye ulaşmada öğrenciler arasında fırsat eşitliğinin sağlanması, yoksul bölgelerde yaşayan öğrencilere bilgisayar ya da tablet desteği ile internet erişimi desteği verilmesi önerilerinde bulunmuşlardır.

Katılımcıların önemli önerilerde bulunduğu bir diğer kategori ise *ders uygulamalarına yönelikti*. Öğretmenlerin özellikle ders sürelerinin arttırılıp haftalık ders sayılarının azaltılmasını önerdikleri

saptanmıştır. Literatürde benzer şekilde, Çilek ve diğerleri (2021) çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %18'lik kısmı uzaktan eğitim günlük ders saati sayısının düşürülmesi gerektiğini önermişlerdir.

Öğretmenlerin öneride bulunduğu bir diğer kategori ise uzaktan eğitim sürecinde kullanılan EBA, Zoom ve diğer harici uygulamalardır. Bu kategoride katılımcılar, Zoom programının basitleştirilmesini, Zoom ve EBA'nın yanı sıra farklı programların kullanılmasını ve EBA'nın kullanılması gerektiğini önermişlerdir. Literatür incelendiğinde, Demir ve Özdaş (2020) uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşlerini incelediği çalışmasında, sınıf öğretmenlerinin EBA'nın alt yapısının güçlendirilmesini, EBA platformundaki sorunların giderilmesini ve kolay kullanılabilen bir programa dönüştürülmesini önerdiklerini ifade etmiştir.

Uzaktan eğitim sürecinin en önemli paydaşlarından biri olarak ifade edilen *ailelere yönelik öneriler* bu temanın bir diğer kategorisidir. Bu kategoride katılımcıların uzaktan eğitim süreçlerine ailelerin de katılması ve uzaktan eğitimin gerekliliği, uzaktan eğitim araçları gibi konularda ailelerin eğitilmesi önerisini paylaştıkları saptanmıştır. Alanyazında Demir ve Özdaş (2020) yaptığı çalışmasında öğretmenler, veli ve öğrencilere psikolojik destek verilmesini, Çilek ve diğerleri (2021) öğretmen görüşlerine göre, ailelere teknoloji kullanımı konusunda eğitim desteği verilmesi önerisinde bulunmuşlardır. Keleş ve diğerleri (2020) ise okul müdürlerinin görüşlerine göre, uzaktan eğitime katılım ve ilgiyi arttırmak için okul yönetimi ve öğretmenlerin pandemi sürecinde veli ile iletişim halinde olmaları önerisinde bulunmuşlardır.

Mevcut çalışmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde sıklıkla kullanılan EBA içeriklerinin özellikle ilkökul kademesi için yetersiz olduğunu belirtmiş ve EBA içeriklerinin zenginleştirilmesi ve ilkökul kademesi için ilgi çekici bir biçimde hazırlanması gerektiği önerisinde buldukları anlaşılmıştır. Literatürde de benzer sonuçlar ortaya konmuştur. Çilek ve diğerleri (2021) çalışmasında öğretmenlerin %24'lük bölümü, uzaktan eğitim amaçlı kullandıkları EBA platformunun eğitici etkinlikler, ders anlatım videoları, konu kavrama testleri, deneme sınavları, eğlenceli uygulamalar ve çalışma yaprakları yönünden zengin içeriklerle desteklenmesi gerektiğini savunmuştur. Demir ve Özdaş (2020) içerik ile ilgili olarak öğretmenler EBA içeriklerinin çocukların seviyesine uygun ve bireysel farklılıklara göre hazırlanması, içeriklerin daha faydalı hale getirilmesini, reklam içeren içeriklerin kaldırılmasını, daha fazla ders videosunun yayınlanmasını önermektedirler. Kear ve diğerleri (2012) çalışmasında öğretmenler, yüz yüze dersler için hazırlanmış kaynakların sanal sınıflarda kullanımının zor olduğunu ve yeni kaynaklara ihtiyaç olduğunu belirtmektedir.

Mevcut çalışmada öğretmenler meslektaşlarının teknolojiyi daha etkili kullanabilmeleri için kendilerini geliştirmeleri önerisinde bulunmuşlardır. Ayrıca öğretmenlerin kendileri geliştirmelerinin yanında bakanlık tarafından da teknoloji konusunda hizmet içi eğitimler verilmesi önerisi de getirmişlerdir. Demir ve Özdaş (2020) çalışmasında öğretmenler, uzaktan eğitim ile ilgili öğretmenlere hizmet içi seminer verilmesini önermişlerdir. Ünal ve Bulunuz (2020) çalışmasında öğretmenler uzaktan eğitimde öncelikli olanın ise meslektaşlarının uzaktan eğitim konusunda bilgi eksikliklerinin giderilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Sonuç

Sınıf öğretmenleri ile uzaktan eğitime ilişkin yürütülen bu çalışmada sürecin sağlıklı yürütülmesinde aile faktörü ve öğrencilerin kişisel özellikleri ön plana çıkmıştır. Aileleri tarafından desteklenen ve takip edilen öğrencilerin uzaktan eğitimden daha etkili bir şekilde yararlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Yine aynı şekilde salgın öncesi akademik başarısı ve ilgisi yüksek olan öğrencilerin aynı performanslarını uzaktan eğitim sürecinde de uyguladıkları anlaşılmıştır. Bunun yanı sıra çalışma fiziki ortamların eğitim sürecindeki önemini bir kez daha ortaya çıkarmıştır. Çünkü öğretmenler fiziki ortamın sağladığı avantajlardan yoksun oldukları için özellikle öğrencileri ile etkili

bir iletişim kurmada ve onları takip etmedi zorluklar yaşadıklarını ifade etmiştir. Ayrıca çalışma öğrenciler arasındaki uzaktan eğitime erişme ve katılma durumlarındaki fırsat eşitsizliklerinin, bu sürecin etkili bir şekilde yürütülmesine yönelik büyük bir tehdit faktörü olarak ortaya çıktığını göstermiştir.

Öneriler

1. İlkokul kademesine yönelik EBA içeriklerinin her ders bazında zenginleştirilmesi.
2. Öğrenciler arasındaki fırsat eşitsizliklerin ivedilikle giderilmesi için gereken çalışmaların öğretmenler idareciler ve bakanlık yetkilileri tarafından yürütülmesi.
3. Ekran bağımlılığı ve fiziksel rahatsızlıklar konusunda velilerin ve öğrencilerin bilinçlendirilmesi,
4. Uzaktan eğitim sürecinde veli desteğinin sağlanması konusunda çalışmalar yapılması,
5. Canlı derslerde istenmeyen öğrenci davranışlarının oluşmaması için öğretmen-veli iş birliğinin yapılması,
6. Öğretmenlerin uzaktan eğitim ve teknoloji konusunda hizmetiçi eğitimlere alınması
7. Uzaktan eğitimde ders sayılarının azaltılması ve bir ders için ayrılan sürenin artırılması,
8. Kaynaştırma ve özel öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler için gerekli önlemlerin alınması,

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Etik kurulu karar sayısı 2021/108 ve Karar tarihi 22.02.2021

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

Tüm yazarlar araştırmaya eşit oranda katkı sunmuşlardır.

Çıkar Beyanı

Bu çalışmada yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Adıgüzel, A. (2020). Salgın sürecinde uzaktan eğitim ve öğrenci başarısını değerlendirmeye ilişkin öğretmen görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*,49(1), 253-271. <https://doi.org/10.37669/milli-egitim.781998>
- Arslan, K., Görgülü Arı, A. ve Hayır Kanat M. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde verilen uzaktan eğitim hakkında veli görüşleri. *Ulakbilge*, 57 (2), 192–206. <https://doi.org/10.7816/ulakbilge-09-57-03>
- Arslan, Y. ve Şumuer, E. (2020). Covid-19 döneminde sanal sınıflarda öğretmenlerin karşılaştıkları sınıf yönetimi sorunları. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 201-230. <https://doi.org/10.37669/milli-egitim.791453>
- Balaman, F. ve Tiryaki, S. H. (2021). Corona Virüs (Covid-19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 52-84.
- Bakioğlu, B. ve Çevik, M. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 109-129. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43502>

- Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E. ve Şahin, E. (2020). Koronavirüs (covid-19) pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 179-209.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, DEUHFED*, 9(1), 23-28.
- Bayburtlu, Y. S. (2020). Covid-19 Pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 131-151.
- Çakın, M. ve Akyavuz, E. K. (2020). Covid-19 süreci ve eğitime yansması: Öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(2), 165-186. <https://doi.org/10.24289/ijsser.747901>
- Çilek, A., Uçan, A. ve Ermiş, M. (2021). Pandemi sürecinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *TURAN: Stratejik Araştırmalar Merkezi*, 13(49), 308-323.
- Demir, F. ve Özdaş, F. (2020). Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 273-292. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.775620>
- Demir, S. ve Kale, M., (2020). Öğretmen görüşlerine göre, Covid-19 küresel salgını döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 15(8), 3445-3470. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44492>
- Dinçer, S. (2006). *Bilgisayar destekli eğitim ve uzaktan eğitime genel bir bakış*. VIII. Akademik Bilişim (s. 65-68). Denizli, Türkiye. https://www.researchgate.net/profile/Serkan-Dincer/publication/298192658_Bilgisayar_destekli_egitim_ve_uzaktan_egitime_genel_bir_bakis/links/56e6a14308ae65dd4cc1b3e9/Bilgisayar-destekli-egitim-ve-uzaktan-egitime-genel-bir-bakis.pdf
- Doghonadze, N., Aliyev, A., Halawachy, H., Knodel, L. & Adedoyin, A. S. (2020). The degree of readiness to total distance learning in the face of covid-19-teachers' view (Case of Azerbaijan, Georgia, Iraq, Nigeria, UK and Ukraine). *Journal of Education in Black Sea Region*, 5(2), 2-41. <https://doi.org/10.31578/jeps.v5i2.197>
- Duman, S. N. (2020). Salgın döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 95-112. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.768887>
- Erol, M. ve Erol, A. (2020). Koronavirüs pandemisi sürecinde ebeveynleri gözünden ilkökul öğrencileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 529-551. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.766194>
- Fidan, M. (2020). Covid-19 belirsizliğinde eğitim: İlkokulda zorunlu uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 24-43. <https://doi.org/10.29065/usakead.736643>
- Gören, S. Ç., Gök, F. S., Yalçın, M. T., Göregen, F. ve Çalışkan, M. (2020). Küresel salgın sürecinde uzaktan eğitimin değerlendirilmesi: Ankara Örneği. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 69-94. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787145>
- Gülay Ogelman, H., Güngör, H. ve Göktaş, İ. (2021). Covid-19 ve yeni dönemdeki okula uyum süreci: Okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports ve Science Education (IJTASE) ISSN: 2146-9466*, 10(1), 11-24.
- Hebecci, M. T., Bertiz, Y. ve Alan, S. (2020). Investigation of views of students and teachers on distance education practices during the coronavirus (covid-19) pandemic. *International Journal of Technology in Education and Science (IJTES)*, 4(4), 267-282.

- İmamoğlu, H. V. ve Siyimer-İmamoğlu, F. (2020). Coronavirüs salgını ve uzaktan eğitim süreci hakkında öğretmen görüşleri: Şehit Bülent Yalçın Spor Lisesi ve Şehit Ertan Yılmaz Güzel Sanatlar Lisesi (Sinop) örneği. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 10(4): 742-761.
- Karaca, İ., Karaca, N., Karamustafaoğlu, N. ve Özcan, M. (2021). Öğretmenlerin uzaktan eğitimin yararına ilişkin algılarının incelenmesi. *Humanistic Perspective*, 3(1), 209-224. <https://doi.org/10.47793/hp.844113>
- Kear, K., Chetwynd, F., Williams, J. ve Donelan, H. (2012). Web conferencing for synchronous online tutorials: Perspectives of tutors using a new medium. *Computers ve Education*, 58(3), 953-963. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2011.10.015>
- Keleş, H. N., Atay, D. ve Karanfil, F. (2020). COVİD 19 pandemi sürecinde okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 155-174. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787255>
- Kurnaz, A., Kaynar, H., Şentürk Barışık, C. ve Doğrukök, B. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 293-322. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787959>
- Margolis, E. & Zunjarwad, R. (2018). Visual research. In (Eds. Denzinand Lincoln) *The Sage handbook of qualitative research*, 1039-1089. Segal.
- MEB. (2020a, Aralık). <http://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-koronaviruse-karsi-egitim-alaninda-alinan-tedbirleri-acikladi/haber/20497/tr>
- MEB. (2020b, Aralık). *Bakan Selçuk, 23 Mart'ta başlayacak uzaktan eğitime ilişkin detayları anlattı.* <https://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-23-Martta-baslayacak-uzaktanegitime-iliskin-detaylari-anlatti/haber/20554/tr>
- MEB.(2021a, Mayıs). <http://www.meb.gov.tr/basin-aciklamasi-egitimde-kontrollu-normallesme-surecinde-egitim-kurumlarinin-acilma-ve-uygulama-kriterleri/haber/22651/tr>
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber.* (Çev. Ed. Selahattin Turan). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Mikusova, E. B. & Veresova, M. (2020). Distance Education During Covid-19: The Perspective Of Slovak Teachers. *Problems of Education in the 21st Century*, 78(6), 884.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (2015). Nitel veri analizi. (Çev. Ed Sadegül Akbaba Altun ve Ali Ersoy). Pegem Akademi.
- Moore, M. G. ve Kearsley, G. (2011). *Distance education: A systems view of online learning.* Cengage Learning.
- Odabaş, H. (2004, 21-24 Ekim) "İnternet tabanlı uzaktan öğrenim modelinin bilgi hizmetlerine yönelik yüksek öğretim programlarında kullanımı". Kütüphaneciliğin Destanı Uluslararası Sempozyumu. Ankara, Türkiye. http://eprints.rclis.org/8225/1/Internet_Tabanli_Uzaktan_%C3%96gretim_Modelinin_Bilgi_Hizmetlerine_Y%C3%B6nelik_Y%C3%BCksek_%C3%96gretim_Programlarinda_Kullan.pdf
- Özdoğan, A. Ç. ve Berkant, H. G. (2020). Covid-19 pandemi dönemindeki uzaktan eğitime ilişkin paydaş görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 13-43. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.788118>

- Qiu, W., Rutherford, S., Mao, A. & Chu, C. (2017). The pandemic and its impacts. *Health, culture and society*, 9, 1-11.
- Romiszowski, A. J. (2004). How's the e-learning baby? Factors leading to success or failure of an educational technology innovation. *Educational technology*, 44(1), 5-27.
- Simonson, M., Zvacek, S. M. & Smaldino, S. (2019). *Teaching and Learning at a Distance: Foundations of Distance Education*. 7th Edition. Information Age Publishing, Inc.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2014). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (2020, Aralık). <https://www.covid19.saglik.gov.tr/TR-66300/covid-19-nedir-.html>
- Telli Yamamoto, G. ve Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34. <https://doi.org/10.32329/uad.711110>
- Türker, A. ve Dündar, E. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde eğitim bilişim ağı (EBA) üzerinden yürütülen uzaktan eğitimlerle ilgili lise öğretmenlerinin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 323-342. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.738702>
- UNESCO (2020a, Aralık). School closures caused by coronavirus (COVID-19). <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse#durationschoolclosures>
- UNESCO (2020b, Aralık). COVID-19 Educational disruption and response, <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan Eğitim*. Nobel Yayınları.
- Ünal, M. ve Bulunuz, N. (2020). Covid-19 salgını döneminde yürütülen uzaktan eğitim çalışmalarının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi ve sonraki sürece ilişkin öneriler. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 343-36. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.775521>.
- Valentine, D. (2002). Distance learning: Promises, problems, and possibilities. *Online journal of distance learning administration*, 5(3).
- WHO (2020, Aralık). *Coronavirus disease (COVID-19) pandemic*. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>
- Yenal, A. Ç. (2009). *Uzaktan eğitim*. (Tez No. 241846) [Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin yayıncılık.
- Yurtbakan, E. ve Akyıldız, S. (2020). Sınıf öğretmenleri, ilkökul öğrencileri ve ebeveynlerin Covid-19 izolasyon döneminde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetleri hakkındaki görüşleri. *Turkish Studies*, 15(6), 949-977. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43780>

EXTENDED SUMMARY

The coronavirus first appeared in the 1960s. SARS-CoV-2, on the other hand, is a coronavirus, and it is a virus that was identified on January 13, 2020, as a result of research conducted in a group of patients who showed respiratory symptoms (fever, cough, shortness of breath) in Wuhan, China in December 2019 (TR Ministry of Health, 2020). Because of this virus, which is spreading very rapidly

around the world, the World Health Organization declared a “pandemic” on March 11, 2020 (WHO, 2020).

After the declaration of Covid-19 as an epidemic, it was seen that national school closures took place in 107 countries of the world (UNESCO, 2020b; WHO, 2020). After the closure of schools, countries have used different distance education methods in order for students to continue their education and to minimize learning losses. Distance education has been started in the world using educational models such as synchronous, in which all students attend classes at the same time; asynchronous in which students adjust the course time according to their own situation (Romiszowski, 2004).

After the first Covid-19 case in Turkey, the Ministry of National Education, upon the recommendations of the Ministry of Health, closed schools of all grades and levels in our country as of March 16, 2020, for the health of students, teachers and parents. For this reason, it has been decided that over 18 million students at all grade levels will continue their education through distance education through the Education Information Network (EBA) internet broadcasts.

In this process, teachers took an active role in distance education studies as well as in face-to-face education. In a short time, teachers adapted to distance education and started to support parents (Demir ve Özdaş, 2020). In the distance education studies carried out during the epidemic process, it was expected that the teachers would be able to use the technological education tools sufficiently and easily adapt to the innovations, developments and changes. Thus, the role of teachers in distance education has become even more important. For this reason, the thoughts, opinions and suggestions received from the teachers about the studies carried out in the distance education period will make an important contribution to the studies to be made in this field.

In this context, the aim of the study was to examine the opinions of classroom teachers for distance education studies conducted during the covid 19 pandemic period. For this purpose, opinions of classroom teachers were taken on issues such as the adequacy of the content in the EBA, the adequacy of the course duration, the participation of students in in-class and extracurricular activities, the advantages and disadvantages of distance education, and the ability of distance education to be more effective and beneficial.

This study was carried out with the basic qualitative research design, which is one of the qualitative research designs. The basic qualitative research design was preferred, as it focused on classroom teachers' experiences with distance education and how they made sense of these experiences.

Convenient sampling technique was used to determine the participants of the study. In this direction, the participants of the study consisted of 45 classroom teachers working in three primary schools in Afyonkarahisar province. 46.6% of the participants were male and 53.4% were female. In addition, 22.2% of the participants have a professional seniority of 6-15 years, and 77.8% of them have a professional seniority of 16 years or more. 13.3% of the participants are associate degree, 75.6% bachelor's degree and 11.1% postgraduate. 44.4% of the participants attended the in-service seminar on distance education, while 55.6% did not. A semi-structured interview form developed by the researchers was used as a data collection tool in the study. The interview form consists of six questions. Content analysis was used in the analysis of the data.

When the teachers' opinions about the adequacy of EBA contents were examined, it was determined that the questions, tests, videos, activities and library contents were considered sufficient. Teachers found the content of the videos sufficient the most. In addition, the participants stated that the content of 1st grade, mathematics contents, question solutions, achievement tests, videos, primary school contents, music, visual arts, physical education and play course contents, visuals and activities were insufficient.

When the opinions of the participants about the completion of the learning outcomes and course contents within the course hours were evaluated, the participants who thought that the course hours were partially sufficient and sufficient did not give a reason. The teachers, who thought that the lesson hours were insufficient, put forward reasons such as failure to cover gains, the intense curriculum, and the problems in communication.

Another finding of the study is that students' participation in in-class and extra-curricular activities increases if families are interested, teachers are active, and students can use technology. Lack of technological tools (pc, tablet, etc.) was stated as an important factor in the inadequacy of students' participation in in-class and extra-curricular activities.

Most of the participants stated that the students partially fulfilled their duties and responsibilities in the distance education process. Participants who had this idea considered family support and personal characteristics of students as important factors. In addition, the participants emphasized that the students did not fulfill their responsibilities, especially because there was no physical control and school discipline.

When the opinions of classroom teachers about the advantages and disadvantages of distance education are examined, the most important advantage of distance education according to the participants is that the education process continues despite the pandemic. In addition, the participants stated that distance education allows to realize the purposes of technology other than games.

The lack of socialization opportunity in distance education was seen as a disadvantage regarding physical and psycho-social development. The inequality of opportunity in accessing technological tools, internet and education services in distance education was also stated as a disadvantage by the participants. When the advantages and disadvantages of distance education are compared, the disadvantages are emphasized more by the classroom teachers. According to these data, it can be said that it is not possible for distance education to replace face-to-face education in the near future, especially at primary school level.

Classroom teachers presented their suggestions to make distance education more effective and beneficial in a wide perspective, from families to administrators, from practices to equality of opportunity. Suggestions for equality of opportunity were determined as the most frequently expressed suggestion by the participants. In particular, participants emphasized that every student should have access to technological devices such as computers, tablets, and the internet. It was also stated by the teachers that the duration of the lessons was increased and the number of weekly lessons decreased. In addition, it was suggested by the teachers that the class size should be reduced, the Zoom program should be simplified, the EBA content should be enriched and it should be prepared interestingly for the primary school level. In addition to improving themselves in order to use technology more effectively, teachers suggested that the ministry also offer in-service training on this subject.

In the study, it was found that the students who were supported and followed by their families during the process benefited from distance education activities more effectively; In addition, it was concluded that students with high academic success and interest showed the same level of performance in this process. The importance of physical environments in education has been seen once again. The inequalities of opportunity in students' access to and participation in distance education have emerged as an important factor that prevents the process from being carried out effectively.

- In the light of the findings of the study, the following suggestions can be made
- Enriching EBA contents for each course
- Immediately elimination of inequalities of opportunity among students
- Raising awareness of parents and students about screen addiction and physical disorders,
- Increasing extracurricular fun activities to increase students' motivation for distance education

- Providing parent support in the process
- Ensuring teacher-parent cooperation to prevent undesirable student behaviors during live lessons
- Ensuring that teachers participate in in-service training on distance education and technology
- Reducing the number of courses and increasing the time allocated for a course in the distance education process
- Taking necessary precautions regarding mainstreaming and students with special learning difficulties.